

MODUL DASTURI TA'LIM TIZIMIDA AHAMIYATI, USTUN TOMONLARI VA KAMCHILIKLARI.

Tohirova Farida Olimjonovna

Samarqand Davlat Tibbiyot Universiteti,
Informatika va information texnologiyalari kafedrası assistenti.

Esanmurodova Dilroz Akmaljon Qizi

Samarqand Davlat Tibbiyot Universiteti qoshidagi
Akademik litsey 108 guruh talabasi.

<https://doi.org/10.5281/zenodo.10559374>

***Annotatsiya.** Maqolada Modul dasturini yanada yaqindan kurib chiqish uni talim tizimida ahamiyati ustun tomonlari va kamchiliklarini yoritib berishdir. Modullarni ishlab chiqish professional yo'naltirilgan axborotni yig'ish va tahlil qilish, shakllantirilgan vakolatlarni tavsiflash, o'qitish va nazorat vositalarini ishlab chiqish, mumkin bo'lgan xavflarni prognoz qilish, modul uchun mas'ul shaxsni tayinlashni o'z ichiga oladi.*

***Kalit so'zlar:** Modul, axborot, model, identifikator, diagnostika, dasturlar, manbaa, ko'nikma, baholash, reyting, qayta ishlash.*

THE IMPORTANCE, ADVANTAGES AND DISADVANTAGES OF THE MODULAR PROGRAM IN THE EDUCATIONAL SYSTEM.

***Abstract.** In the article, a more close examination of the Module Program is to highlight the advantages and disadvantages of its importance in the training system. The development of modules involves the collection and analysis of professionally oriented information, the development of tools for describing the formulated powers, training and control, forecasting possible risks, the appointment of the person responsible for the module.*

***Keywords:** module, information, model, identifier, diagnostics, applications, manbaa, Skills, Assessment, Rating, processing.*

ЗНАЧЕНИЕ, ДОСТОИНСТВА И НЕДОСТАТКИ МОДУЛЬНОЙ ПРОГРАММЫ В СИСТЕМЕ ОБРАЗОВАНИЯ.

***Аннотация.** Более пристальное рассмотрение модульной программы в статье заключается в том, чтобы осветить преимущества и недостатки ее важности в системе образования. Разработка модулей включает сбор и анализ профессионально ориентированной информации, характеристику сформированных компетенций, разработку средств обучения и контроля, прогнозирование возможных рисков, назначение ответственного за модуль.*

***Ключевые слова:** модуль, информация, модель, идентификатор, диагностика, программы, ресурс, навык, оценка, рейтинг, обработка.*

Natijada: Ushbu model davlat yoki ilmiy izlanish maqsadidagi dasturlarni bajarish uchun yaratiladi. Asosiy ish masofaviy ta'lim mutaxassisleri va pedagoglar to'plangan ilmiy-metodik markazga tushadi. Ushbu modelda yaratilgan kurslar aholining katta qismiga namoyish qilinib uz vazifasini bajargandan keyin to'xtatiladi.

Modulli yondashuvni joriy etish nuqtai nazaridan modulli ta'lim dasturlarini loyihalash uslubiyatining asosiy tamoyillarini aniqlash kabi muammolarni yanada rivojlantirishni talab

qiladi: tegishli terminologik bazani shakllantirish, modulli ta'lim dasturlarini loyihalash bosqichlarining tavsifi va boshqalar. Mahalliy ta'lim tizimida modul an'anaviy ravishda bitta o'quv intizomi doirasida tashkiliy-uslubiy tarkibiy birlik sifatida qaraldi. "Modul" kontseptsiyasining bunday talqini organik ravishda rus universitetlarida faol qo'llaniladigan modulli va reyting tizimiga mos keladi va talabning ma'lum bir intizomni o'zlashtirishida nazorat nuqtalarini ko'paytirishni o'z ichiga oladi. Shu ma'noda, o'quv intizomining mantiqiy yakunlangan qismi bo'lgan modul "chiqish" bahosini oladi va baholash, o'z navbatida, talabning reytingini belgilaydi.

Ushbu yondashuv o'quv ma'lumotlarini o'zlashtirishda muvaffaqiyatga erishishga turtki beradi. Shu bilan birga, nazorat va baholash komponenti ta'lim jarayonini muntazam ravishda tashxislash va sozlash imkonini beradi. Shu bilan birga, ikki bosqichli ta'lim tizimiga o'tish va Boloniya modeli tamoyillarini joriy etish modulni boshqa tushunishni va umuman o'quv jarayonini modulli tashkil etishni tasdiqlashga yordam berdi. Boloniya modelining mantig'ida biz ta'lim dasturining modulli tuzilishi, bir qator fanlarni birlashtiradigan va muayyan vakolatlarni har tomonlama shakllantirishga imkon beradigan modullar to'plami sifatida disiplinlararası asosda qurilgan o'quv rejasi haqida gapiramiz.

Modulning bu tushunchasi uning dastlabki talqiniga mos keladi: modul " talabaga aniq belgilangan maqsadlarga erishishga yordam beradigan rejalashtirilgan qator o'quv faoliyatida avtonom, mustaqil birlikdir.

Shu bilan birga, bugungi kunda oliy kasbiy ta'limning disiplinlararası tamoyilini joriy etishni amalga oshiradigan modullarning o'quv-uslubiy majmualarini yaratish muammosi sifat jihatidan boshqa muammo bo'lib qolmoqda, O'quv rejasini tuzishning modulli yondashuvi quyidagi printsiplarga asoslanadi: tizimli, individuallik, mantiqiy to'liqlik, muayyan vakolatlarni sotib olishga qaratilgan. Ta'lim dasturi nisbatan mustaqil fanlardan iborat bo'lgan mafkura o'tmishga o'tadi. O'quv rejasi modullarning to'plami sifatida shakllantiriladi, ularning har biri asosiy komponentlarni amalga oshirishni ta'minlaydi ta'lim dasturi: umumiy nazariy, professional va amaliyot yo'naltirilgan. Ushbu komponentlarni o'zlashtirish natijalari malakalar shaklida talabning kasbiy faoliyatning umumiy tuzilmasida muayyan harakatlarni amalga oshirish qobiliyati va tayyorligi sifatida tavsiflanadi. Semestrda bir necha soat va o'qituvchilarning o'quv jarayonini (xarajatlarga yo'naltirilgan) ta'minlashga qaratilgan sa'y-harakatlari birinchi o'ringa qo'yiladi xarajatlar 3 haqida mehnat ta'limi ("talabalar markazi") va shakllantirilgan vakolatlar.

Shu bilan birga, "o'rganish" (soatning etarli miqdori va o'quvchilarni etarli darajada sertifikatlash) bilan ta'minlash kerak. Modulli dasturlarni ishlab chiqish bo'yicha mavjud ishlanmalar mualliflari ushbu texnologiyadan foydalanganda ta'lim dasturini ishlab chiqish va modullarni prognozlash o'quv rejasini ishlab chiqishdan oldin amalga oshirilishini ko'rsatadi.

Modulli yondashuvning bir qismi sifatida ta'lim faoliyati jarayoni sifatida tushunilishi ayniqsa aniq ko'rsatilgan. Modullarni ishlab chiqish professional yo'naltirilgan axborotni yig'ish va tahlil qilish, shakllantirilgan vakolatlarni tavsiflash, o'qitish va nazorat vositalarini ishlab chiqish, mumkin bo'lgan xavflarni prognoz qilish, modul uchun mas'ul shaxsni tayinlashni o'z ichiga oladi. Birinchidan, vakolatlar (ta'lim natijalari) shakllantiriladi, ular professional standartlarga mos keladi va bashoratli asosda tuziladi (bitiruvchining professional xususiyatlariga ko'ra, ish beruvchining so'rovlari). So'ngra profili (ixtisoslashuvi) o'rnatilgan va kompleks o'quv jadvali ishlab chiqilgan, o'quv modulli tuzilishi, o'quv rejasi va intizom va amaliyot ish dasturlari

semestr o'z mahalliyashtirish ko'rsatilgan va hisobga sinov birliklari shaklida mehnat zichligi hisobga olgan holda. Rejalashtirish GEF HPO tomonidan belgilangan cheklovlarni hisobga olgan holda amalga oshiriladi (majburiy fanlar, haftalik yuk talablari, majburiy ta'lim haftalarining soni va boshqalar). Shunday qilib, kompetensiyalar shaklida tuzilgan ta'lim natijalari bo'yicha dizayn printsipli kuzatiladi: modul doirasida tuzilgan vakolatlar. baholash vositalarining mablag'lari-modulning mazmuni: intizom doirasida tuzilgan vakolatlar, - baholash vositalari-intizomning mazmuni. O'quv rejasini modulli tuzilishga berish ta'lim jarayonining turli jihatlarini sezilarli darajada modernizatsiya qilishni o'z ichiga oladi. Muhim jihatlardan biri modullarni tuzish, modulni ("qisqa modul" deb ataladi) shakllantirish va nazorat shakllari va turlarini o'rnatish uchun kollegial echimlarni ishlab chiqishdan iborat Har bir modulning mantig'ini va tuzilishini aniqlashga imkon beradigan vakolatli yondashuv. Vakolatlar bilim (bilim tomoni), ko'nikma va ko'nikmalar (operatsion jihat), amalga oshirilayotgan faoliyatga shaxsiy munosabat kabi tarkibiy qismlarni o'z ichiga olgan murakkab bir ta'limdir (qiymat-semantik jihat). muvofiq shunday qilib vakolatlarni tushunish quyidagi xususiyatlarni hisobga olgan holda o'quv rejasini tuzadigan modullarni tasniflash mumkin: propedevtik (nazariy), kasbiy yo'naltirilgan harakatlarning asosiy umumlashtirilgan usullari), instrumental (o'ziga xos qobiliyatlarni shakllantirish), amalga oshirilgan (amalga oshirish) h reflektiv (baholash) .

Yuqorida aytib o'tilganidek, har bir modul o'quv rejasining nisbatan tugallangan mustaqil tarkibiy qismidir. Modulning o'quv-uslubiy majmuasida quyidagilar ko'rsatilgan: 1) ushbu modul uchun kreditlar soni; 2) ushbu modul doirasida yaratilgan vakolatlar; 3) Dublin identifikatorlari shaklidagi vakolatlarni (talaba bilishi kerak bo'lgan (tushunadigan, tushunadigan), qobiliyatli, modulni ishlab chiqish natijasida tayyor bo'lishi kerak bo'lgan narsalar, olingan bilimlarni, ko'nikmalarni, amaliyotda qanday qo'llashi; 4) har bir intizom doirasida o'rganilgan mavzular ro'yxati; 5) modul bo'yicha o'quv axborot manbalari; 6) nazorat shakllari. Oliy o'quv yurtlarining pedagogik guruhlari kompetensiyalar shaklida shakllantirilgan modulni rivojlantirish natijalarini baholash ko'rsatkichlari mezonlarini ishlab chiqishda katta ish olib boradi. Rossiya oliy maktabida an'anaviy ravishda bilimlarni baholashga e'tibor qaratildi, ammo hozirda vakolatlarni baholash metodologiyasini ishlab chiqish kerak. Bu degani, bilim asosan baholanmaydi. Evropa oliy ta'lim sohasidagi malakalarning asoslari (ECTS bilan birgalikda) asoslaridan biriga aylangan Dublin identifikatorlari beshta asosiy ta'lim natijalarini aniqlaydi: bilim va tushunish, amaliyotda bilim va tushunish qobiliyatidan foydalanish, qarorlarni qabul qilish qobiliyati, g'oyalarni baholash va xulosalarni shakllantirish, muloqot qobiliyatlari, 6 ta'lim qobiliyatlari. Identifikatorlarni ishlatganda, o'quvchining ECTSNING umumiy soni bilan tanishishi, tushunishi va bilishi kerak bo'lgan narsalarning ta'rifi qo'llaniladi. B uchun qo'llash Ko'rib turganimizdek, bilim kutilgan ta'lim natijalarining umumiy tarkibida etakchi o'rinlardan birini egallaydi va malakali yondashuvning bir qismi sifatida alohida bilim, ko'nikma va qobiliyatlarni integral va disiplinlararası baholashga o'tishdir. Ba'zi o'qituvchilar, asosan, malakaviy (bilimlarni ustuvor tekshirishga yo'naltirilgan) va malakaga (qobiliyat nisbatlarini baholashga, muayyan faoliyat turiga tayyor bo'lishga) yondashuvlarga ega bo'lishga imkon beradigan ta'lim natijalarini baholashning tabiati deb hisoblashadi. pastga tushish imtihon. Vakolatlar diagnostika talabiga javob berishi kerak, ya'ni ular nazorat vaqtida aniqlanishi va baholanishi mumkin. Lekin bu holda nazorat o'zi, albatta, javob an'anaviy shaklda bo'lmasligi kerak, bakalavr yakuniy malaka ish to'liq

bitiruvchisi malakasini aniqlash uchun ruxsat berish kerak, lekin vakolatlari monitoring texnikasi ta'lim birinchi yillaridan boshlab muntazam va izchil qo'llanilishi kerak. Shu bilan birga, turli darajadagi vakolatlarni aniqlash mumkin bo'ladi: dastlabki, asosiy, ilg'or. Ta'lim dasturlarini audit qilish rejalashtirilgan natijalarni baholash mezonlari va usullariga muvofiqligi nuqtai nazaridan amalga oshirilishi tavsiya etiladi. Vakolatlarni tekshirish nafaqat bilim bilan, balki turli xil murakkablikdagi muayyan professional vazifalarni replikasiya qilish qobiliyati va tayyorligi bilan ham bog'liq.

REFERENCES

1. Voxidov A. M. и др. Разработка Графическим Пользовательским Интерфейсом Программ В Пакете Tkinter С Использованием Современных Педагогических Технологий В Области Медицины //Miasto Przyszłości. – 2022. – Т. 30. – С. 181-184.
2. Vohidov D., Maxmudova Z., Sayfullayev R. TIBBIYOT YO'NALISHIDA ZAMONAVIY PEDAGOGIK TEXNOLOGIYALARINI QO'LLAB TKINTER PAKETIDA GUI DASTURLARINI TUZISH //Eurasian Journal of Mathematical Theory and Computer Sciences. – 2022. – Т. 2. – №. 12. – С. 31-35.
3. Voxidov A. M. et al. TIBBIY-BIOLOGIK TADQIQOTLARDA STATISTIK TAHLIL JARAYONLARI //Academic research in educational sciences. – 2022. – Т. 3. – №. 3. – С. 287-293.
4. Melitoshevich V. A., Alikulovich V. D. Main Issues of Statistical Analysis in Medical Research //Eurasian Research Bulletin. – 2022. – Т. 13. – С. 129-132.
5. Vohidov A. Structural semantic characteristic of lexis in" Ghiyas-ul-lughot : дис. – Dissertation abstract of Cand. Sci. in Phil./A. Vohidov.-Dushanbe, 1975.-33.
6. Melitoshevich V. A., Alikulovich V. D. Development by a Graphic User Interface-Programs in the Tkinter Package Using Modern Pedagogical Technologies in the Field of Medicine //Miasto Przyszłości. – 2023. – Т. 32. – С. 13-17.
7. Alikulovich V. D., Melitoshevich V. A. Use of Interactive and Modern Pedagogical Software in the Process of Freelancing Sites in Medicine //Eurasian Scientific Herald. – 2023. – Т. 17. – С. 1-6.
8. Voxidov A. et al. TIBBIYOT UNIVERSITETI PEDIATRIYA FAKULTETI TALABALARI UCHUN TA'LIMDA ISHLAB CHIQISH AMALIYOTINING KONTEKST SIFATIDA TA'LIM //Eurasian Journal of Academic Research. – 2023. – Т. 3. – №. 2 Part 4. – С. 150-154.
9. Abdullayeva S., Maxmudova Z., Xujakulov S. TIBBIY TA'LIMDA VR TEXNOLOGIYA //Eurasian Journal of Academic Research. – 2022. – Т. 2. – №. 11. – С. 1140-1144.
10. Abdusamatovich K. S., Olimjonovna T. F. Application of web applications in medicine //Eurasian Research Bulletin. – 2022. – Т. 14. – С. 46-50.
11. Nabiyeva, S. S., Rustamov, A. A., Malikov, M. R., & Ne'matov, N. I. (2020). Concept of medical information. *European Journal of Molecular and Clinical Medicine*, 7(7), 602-609.

12. Malikov, M. R., Rustamov, A. A., & Ne'matov, N. I. (2020). STRATEGIES FOR DEVELOPMENT OF MEDICAL INFORMATION SYSTEMS. *Theoretical & Applied Science*, (9), 388-392.
13. Berdiyevna, A. S., & Olimjonovna, T. F. (2022). INNOVATIVE APPROACHES IN THE EDUCATION SYSTEM TO INCREASE YOUTH PARTICIPATION. *Web of Scientist: International Scientific Research Journal*, 3(3), 674-677.
14. Esirgapovich, K. A. (2022). THE EASIEST RECOMMENDATIONS FOR CREATING A WEBSITE. *Galaxy International Interdisciplinary Research Journal*, 10(2), 758-761.
15. Toxirova, F. O., Malikov, M. R., Abdullayeva, S. B., Ne'matov, N. I., & Rustamov, A. A. (2021). Reflective Approach In Organization Of Pedagogical Processes. *European Journal of Molecular & Clinical Medicine*, 7(03), 2020.
16. Ne'matov, N., & Rustamov, T. (2022). SANATORIYLAR ISHINI AVTOMATLASHTIRISH: BRON XIZMATI VA UNING STRUKTURASI. *Eurasian Journal of Academic Research*, 2(11), 763-766.
17. Ne'matov, N., & Ne'matova, N. (2022). OLIY TA'LIM TIZIMI TALABALARIGA O'ZBEK TILINI O'QITISHDA AXBOROT TEXNOLOGIYALARINING O'RNI. *Академические исследования в современной науке*, 1(19), 37-38.
18. OB Akhmedov, AS Djalilov, NI Nematov, AA Rustamov // Directions Of Standardization In Medical Informatics // Emergent: Journal of Educational Discoveries and Lifelong Learning (EJEDL), 2(2), 1-4 p. 2021
19. Ne'matov, N., & Isroilov, J. (2022). TIBBIY VEB SAYTLAR YARATISH YUTUQ VA KAMCHILIKLARI. *Zamonaviy dunyoda innovatsion tadqiqotlar: Nazariya va amaliyot*, 1(25), 162-164.
20. Ne'matov, NI. (2022). TIBBIY VEB SAYTLAR YARATISH SAMARADORLIGI. *Academic Research in Educational Sciences (ARES)* 3 (2), 118-124
21. Berdiyevna, A. S., Fazliddinovich, S. R., & Uralovich, R. N. (2022). Use of Information Technology in Improving the Quality of Education. *Eurasian Research Bulletin*, 14, 134-138. Abdullayeva, S. B., & Dosmurodova, S. S. (2022). THE ROLE OF THE FAMILY IN THE FORMATION OF VALUE DIRECTIONS IN YOUTH. *Procedia of Theoretical and Applied Sciences*, 1(1), 93-95.
22. Olimjonovna, T. F. (2023). SOCIO-HISTORICAL FOUNDATIONS OF FORMATION OF INTEREST IN THE PROFESSION AND DEVELOPMENT OF PROFESSIONAL THINKING THROUGH PEDAGOGICAL COMMUNICATION.
23. Berdiyevna, A. S., & Shokirovich, X. S. (2023). Prospective Directions of Implementation of Modern Information Technologies in Education. *Eurasian Journal of Research, Development and Innovation*, 17, 7-11.
24. Berdiyevna, A. S., Akramovna, M. M., & Olmasovna, R. P. (2023). Research in the Process of Education of Medical Students Shaping Their Abilities. *Eurasian Journal of Learning and Academic Teaching*, 17, 95-99.
25. Ismatullayevich, N. N. (2023). The role of educational websites in the development of student's higher education systems. *Eurasian Journal of Research, Development and Innovation*, 17, 17-20.

26. Ismatullayevich N. N., Ilxomovna M. Z. Automation of Sanatorium Work: Reservation Service and its Structure //Miasto Przyszłości. – 2022. – Т. 29. – С. 65-67.
27. Olimjonovna T. F. Pedagogical Communication and its Role and Significance in Developing the Professional Thinking of Students //Eurasian Scientific Herald. – 2023. – Т. 16. – С. 82-86.
28. Berdiyevna, A. S., Ilxomovna, M. Z., & Ogli, K. S. S. (2023). Modern methods of information exchange in polyclinic conditions. *Genius Repository*, 25, 16-20.
29. Abdullayeva, S., Maxmudova, Z., & Xo'jaqulov, S. (2023). MODERN METHODS OF INFORMATION EXCHANGE IN POLYCLINIC CONDITIONS. *Modern Science and Research*, 2(10), 304-310.
30. Махмудова, З. И., & Аббосова, Р. Р. (2023). ТЕМА: РОЛЬ ИНФОРМАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИИ В ФАРМАЦЕВТИЧЕСКОЙ ОТРОСЛИ. *Gospodarka i Innowacje.*, 33, 164-169.
31. Илхомовна, М. З., & Ражабоевна, А. Р. (2023). ТЕМА: РОЛЬ ИНФОРМАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИИ В ФАРМАЦЕВТИЧЕСКОЙ ОТРОСЛИ.
32. Maxmudova, Z. (2023). THE ROLE OF INFORMATION TECHNOLOGY IN THE PHARMACEUTICAL INDUSTRY. *International Bulletin of Engineering and Technology*, 3(3), 52-54.
33. Maxmudova, Z., Mehmonov, A., Maxsiddinova, O., & Tirkashev, A. (2023). SCIENTIFIC STUDIES SHOWING HOW MUCH PART OF THE BRAIN A PERSON USES. *Modern Science and Research*, 2(10), 960-964.